

BESLUT

DATUM: 2023-12-14
AVDELNING: Avdelningen för marknader
HANDLÄGGARE: Mathias Magnusson
DIARIENUMMER: 2023-01368
HANTERINGSKLASS: ÖPPEN

Styrdokument för Riksbankens penningpolitiska styrsystem

Riksbankens beslut

Riksbanken fastställer Policy för Riksbankens penningpolitiska styrsystem och Regel för Riksbankens penningpolitiska likviditetshantering i enlighet med bilagor.

Skälen för beslutet

I enlighet med den årliga översynen av styrande dokument har Policy för Riksbankens penningpolitiska styrsystem och Regel för Riksbankens penningpolitiska likviditetshantering reviderats för att säkerställa att de är fortsatt ändamålsenliga.

Uppdateringar i Policy för Riksbankens penningpolitiska styrsystem omfattar redaktionella ändringar.

Regel för Riksbankens penningpolitiska likviditetshantering är reviderad med anledning av Direktionens beslut den 8 februari 2023 (dnr 2023-00140). Utöver det har redaktionella ändringar gjorts.

- En hänvisning till Direktionens beslut har lagts till i Avsnitt 3 "Den penningpolitiska likviditetshandlingen" i tillägg till de tidigare besluten som reglerar emission av riksbankscertifikat. I direktionsbeslutet fastställs att Riksbanken ska tillämpa principen att erbjuda en emissionsvolym av riksbankscertifikat som motsvarar banksystemets hela likviditetsöverskott gentemot Riksbanken.

Beslutet har fattats av direktionen (förste vice riksbankschefen Anna Breman samt vice riksbankscheferna Per Jansson, Martin Flodén och Aino Bunge) efter föredragning av Regelefterlevnadsspecialist Fanny Nyman. I den slutliga handläggningen har enhetschef Per Åsberg-Sommar, samt avdelningschef Heidi Elmér medverkat.

POLICY FÖR RIKSBANKENS PENNINGPOLITISKA STYRSYSTEM

BESLUTSDATUM:	2023-12-14
BESLUT AV:	Direktionen
BEFATTNING:	Direktionen
ANSVARIG AVDELNING:	Avdelningen för marknader (AFM)
FÖRVALTNINGSANSVARIG:	Chefen för AFM
DIARIENUMMER:	2023-01368
HANTERINGSKLASS:	ÖPPEN

Policy för Riksbankens penningpolitiska styrsystem

Innehåll och syfte

Denna policy anger vägledande principer för utformning och hantering av Riksbankens penningpolitiska styrsystem.

Målgrupp

Medarbetare med direkt eller indirekt koppling till Riksbankens genomförande av penningpolitiken.

Innehållsförteckning

Policy för Riksbankens penningpolitiska styrsystem	1
Innehåll och syfte	1
Målgrupp	1
1 Inledning	3
1.1 Bakomliggande regelverk	3
1.1.1 Penningpolitik	3
1.1.2 Likviditetshantering	3
1.1.3 Avveckling av betalningar	4
1.1.4 Konton i Riksbanken	4
1.2 Definitioner	4
2 Roller och ansvar	5
3 Principer för det penningpolitiska styrsystemet	5
3.1 Riksbankens operationella mål	6
3.2 Penningpolitiska motparter	6
3.3 Stående faciliteter	6
3.4 Marknadsoperationer	6
3.5 Procedurer för marknadsoperationer	7
3.6 Motparter i marknadsoperationer	7
3.7 Motparter i valutatransaktioner	7
3.8 Säkerhet vid kredit	7
3.9 Förändringar i bestämmelser om säkerheter	7
3.10 Incitamentsriktig struktur	8
3.11 Likviditetshantering	8
3.12 Krav på Riksbankens motparter	8
4 Detaljerade regler för Riksbankens penningpolitiska styrsystem	8
5 Efterlevnad	8
6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	8

1 Inledning

Det penningpolitiska styrsystemet består av motparter, penningpolitiska instrument och säkerheter. För att göra det möjligt för Riksbanken att påverka de finansiella förhållandena så att Riksbankens mål om prisstabilitet uppnås ska Riksbanken genomföra Direktionens penningpolitiska beslut i praktiken. Detta åstadkoms genom att beslut fattas om vilka kategorier av aktörer som ska få vara penningpolitiska motparter och till vilka villkor de ska få ta del av Riksbankens penningpolitiska instrument. Denna Policy anger de vägledande principer som Riksbanken ska tillämpa när penningpolitiken genomförs och det penningpolitiska styrsystemet utformas.

1.1 Bakomliggande regelverk

Av regeringsformen (RF) och i lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank (RBL) framgår Riksbankens ansvar och uppgifter.

1.1.1 Penningpolitik

Riksbanken har ansvaret för att utforma och genomföra penningpolitiken (9 kap. 13 § RF). Målet för Riksbankens penningpolitiska verksamhet är att upprätthålla varaktigt låg och stabil inflation (prisstabilitetsmålet) (2 kap. 1 § RBL). Riksbanken får, i förhållande till finansiella företag, 1. ta emot inlåning, 2. lämna krediter i svenska kronor och utländsk valuta mot betryggande säkerhet, 3. ingå återköpsavtal, 4. ingå återköpsavtal i utländsk valuta mot svenska kronor i likviditetsstyrande syfte, och 5. köpa och sälja svenska statspapper (2 kap. 4 § RBL). Riksbanken får även ge ut och omsätta egna skuldebrev i svenska kronor (2 kap. 5 § RBL).

1.1.2 Likviditetsförsörjning

Riksbanken ska själv eller genom någon annan ge ut och lösa in kontanter (4 kap. 2 § RBL). Riksbanken får, i förhållande till finansiella företag, lämna krediter i svenska kronor och utländsk valuta mot betryggande säkerhet (2 kap. 4 § RBL). Om det behövs för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet i Sverige, får Riksbanken 1. mot betryggande säkerhet lämna krediter i svenska kronor eller utländsk valuta till (a) finansiella företag som avses i 1 kap. 2 § 1, (b) finansiella företag som avses i 1 kap. 2 § 2 och bedriver verksamhet från filial i Sverige, (c) finansiella företag som avses i 1 kap. 2 § 1 och 2 och är centrala motparter, 2. ingå återköpsavtal med finansiella företag som avses i 1, och 3. om det finns synnerliga skäl köpa och sälja finansiella instrument till förutbestämda priser i syfte att tillfälligt stödja systemviktiga finansiella marknaders funktionsätt (3 kap. 6 § RBL). Riksbanken får mot säkerhet och på andra särskilda villkor lämna krediter i svenska kronor eller utländsk valuta till ett livskraftigt finansiellt företag som avses i 6 § i syfte att tillfälligt tillgodose företagets behov av likviditet, om (i) det behövs för att motverka en allvarlig störning i det finansiella systemet i Sverige, eller (ii) det finns andra synnerliga skäl (3 kap. 7 § RBL).

1.1.3 Avveckling av betalningar

Riksbanken ska tillhandahålla system för avveckling och betalningar (3 kap. 2 § RBL). Riksbanken får, i fråga om bankens system för avveckling av betalningar, mot betryggande säkerhet lämna kortfristiga krediter i svenska kronor till deltagarna i syfte att främja systemets funktionssätt (3 kap. 3 § RBL). Avvecklingslagen¹ begränsar vilka som kan vara deltagare i systemet.

1.1.4 Konton i Riksbanken

Riksbanken får, i förhållande till finansiella företag, ta emot inlåning (2 kap. 4 § RBL). Riksbanken får, i fråga om bankens system för avveckling av betalningar, ta emot inlåning från deltagarna (3 kap. 3 § RBL). Riksbanken får även ta emot inlåning från staten (3 kap. 4 § RBL). Sådan inlåning kan ta formen av behållning på ett konto i Riksbanken. Sveriges internationella åtaganden och Riksbankens samarbete med andra centralbanker kan medföra att Riksbanken behöver tillhandahålla konton i svenska kronor till internationella finansiella institut eller organisationer och centralbanker.

1.2 Definitioner

Centralbanksreserver – Penningpolitiska motparters fordringar på Riksbanken i form av inlåning och riksbankscertifikat i svenska kronor

Emission - Utgivning av Riksbankscertifikat

Finansiella företag – Företag definierade som finansiella företag enligt 1 kap. 2 § RBL

Inlåningsränta - Den räntesats som tillämpas vid utnyttjande av relevant Stående Inlåningsfacilitet

Kreditinstitut - Institut som motsvarar definitionen i artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012

Marknadsoperationer – De instrument som Riksbanken använder för att i penningpolitiskt syfte genomföra transaktioner på marknaden

Motpart i Valutatransaktioner - Institut med vilket Riksbanken har ett gällande Anslutningsavtal avseende motpart i valutatransaktioner

Penningpolitiska Instrument - Marknadsoperationer och Stående Faciliteter

Penningpolitisk Motpart - Institut med vilket Riksbanken har ett gällande Anslutningsavtal avseende penningpolitisk motpart

¹ Lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden.

Penningpolitiska Styrssystemet - Det styrssystem som gör det möjligt för Riksbanken att påverka de finansiella förhållandena så att Riksbankens mål om prisstabilitet uppnås

Repor - Instrument som används i penningpolitiskt syfte - transaktioner avseende försäljning av värdepapper med samtidigt återköp

Riksbankscertifikat - Löpande skuldebrev utgivet av Riksbanken

RIX - Riksbankens anmälda avvecklingssystem som tillhandahåller avvecklingstjänsterna RIX-RTGS och RIX-INST där avveckling sker över konton i Riksbanken

RIX-deltagare - Institut med vilket Riksbanken har ett gällande Anslutningsavtal avseende RIX samt Riksbanken i sin roll som avsändande och mottagande Kontohavare

Stående Faciliteter - De utlånings- och inlåningsfaciliteter som Riksbanken tillhandahåller i penningpolitiskt syfte och som behöriga institut på eget initiativ får utnyttja enligt förutbestämda villkor

Stående Inlåningsfacilitet - En stående facilitet för inlåning

Stående Utlåningsfacilitet - En stående facilitet för kredit

Utlåningsränta - Den räntesats som tillämpas vid utnyttjande av relevant Stående Utlåningsfacilitet

Valutaswappar - Transaktioner där Riksbanken i penningpolitiskt syfte köper eller säljer svenska kronor mot annan valuta och samtidigt säljer respektive köper tillbaka svenska kronor på termin vid en fastställd återköpsdag

2 Roller och ansvar

I enlighet med bestämmelserna i Arbetsordningen för Sveriges Riksbank (Arbetsordningen) beslutar direktionen i ärenden av principiell karaktär eller större betydelse (principiella beslut) för penningpolitiken. Avdelningen för Marknader (AFM) ansvarar enligt Arbetsordningen för beredning av direktionens beslut om utformningen av Riksbankens penningpolitiska styrssystem och genomförandet av direktionens penning- och valutapolitiska beslut.

3 Principer för det penningpolitiska styrssystemet

Riksbanken ska använda ett penningpolitiskt styrssystem som gör det möjligt att påverka de finansiella förhållandena så att Riksbankens mål om prisstabilitet uppnås. Det penningpolitiska styrssystemet ska ha ett operativt mål och regler

penningpolitiska instrument, motparter samt värdepapper och andra fordringar som utgör godkända säkerheter vid kredit.

3.1 Riksbankens operationella mål

Det penningpolitiska styrsystemet ska vara utformat på ett sätt som ger Riksbanken möjlighet att påverka svenska marknadsräntor. Riksbanken bestämmer prissättningen av centralbanksreserver – de penningpolitiska motparternas kortfristiga fordringar på Riksbanken – och påverkar därigenom prissättningen av nära substitut till centralbanksreserver på penningmarknaden. Förändringar i penningmarknadsräntorna kommer under normala förhållanden i sin tur att påverka övriga räntor i ekonomin och de finansiella förhållandena mer generellt genom den s.k. penningpolitiska transmissionsmekanismen.

3.2 Penningpolitiska motparter

Riksbankens penningpolitiska motparter ska vara kreditinstitut som är deltagare i RIX. Direkt deltagande i RIX innebär att en penningpolitisk motparts transaktioner med Riksbanken inte är beroende av motpartens avtal och relationer med en korrespondentbank. Därigenom kan Riksbanken säkerställa att genomförandet av penningpolitiken inte påverkas av osäkerhetsfaktorer beroende på tredje part, såsom ett tekniskt problem hos en korrespondentbank. Om det finns särskilda skäl kan Riksbanken göra undantag från kravet på att en penningpolitisk motpart ska vara kreditinstitut.

3.3 Stående faciliteter

Riksbanken ska använda stående faciliteter för att sätta gränser för dagslåneräntan. Genom att erbjuda penningpolitiska motparter stående faciliteter för inlåning över natten till *inlåningsräntor* och stående faciliteter för utlåning över natten till *utlåningsräntor* kan Riksbanken styra räntan på lån över natten – *dagslåneräntan* – mellan motparterna. Syftet är att dagslåneräntan ska fungera som ett ankare för övriga penningmarknadsräntor.

3.4 Marknadsoperationer

Marknadsoperationer kan användas för att stabilisera dagslåneräntan mellan Riksbankens in- och utlåningsräntor och för att mer direkt påverka de finansiella förhållandena på näraliggande marknader till dagslånemarknaden. Marknadsoperationer kan genomföras i form av repor, kredit mot säkerhet, köp eller försäljning av värdepapper, emissioner, inlåning och valutaswappar. Riksbanken väljer den transaktionsform som bedöms vara mest ändamålsenlig vid varje givet tillfälle.

3.5 Utförande av marknadsoperationer

Marknadsoperationer ska om det är praktiskt möjligt och lämpligt utföras genom anbudsförfaranden, annars genom bilaterala förfaranden. Ett anbudsförfarande säkerställer likabehandling av motparterna och är därför att föredra, om det inte motverkar avsikten med transaktionen.

3.6 Motparter i marknadsoperationer

Endast penningpolitiska motparter ska i normala fall vara motparter i marknadsoperationer med undantag av köp och försäljningar av värdepapper. Om det finns särskilda skäl kan Riksbanken genomföra andra former av marknadsoperationer med andra institut än penningpolitiska motparter.

3.7 Motparter i valutatransaktioner

Vid transaktioner som avser växling mellan svenska kronor och utländsk valuta ska Riksbanken använda sig av en särskild kategori motparter som bedöms ha en god kapacitet att handla i de relevanta valutorna. Både inhemska och utländska kreditinstitut kan vara motparter i valutatransaktioner.

3.8 Säkerhet vid kredit

Vid kreditgivning i penningpolitiskt syfte får Riksbanken endast låna ut medel till solventa motparter och ska kräva betryggande säkerhet för att begränsa sina kreditrisker. Med betryggande säkerheter avses bl.a. marknadsnoterade skuldförbindelser med mycket hög kreditvärdighet som är utgivna av företag eller institutioner i Sverige eller i ett annat land som bedöms ha en betryggande rättsordning och en väl fungerande finansiell infrastruktur. För skuldförbindelser som är förknippade med särskilda risker, exempelvis systemrisk eller koncentrationsrisker, kan särskilda begränsningar införas. Även tillgodohavande på konto i Riksbanken eller annan centralbank kan bedömas vara en betryggande säkerhet. Om det finns särskilda skäl kan Riksbanken även acceptera en direkt garanti från den svenska staten. Samtliga säkerheter ska värderas dagligen.

3.9 Förändringar i bestämmelser om säkerheter

Bestämmelserna rörande säkerheter vid kredit ska anpassas efter vad genomförandet av penningpolitiken eller åtgärder i penningpolitiskt syfte kräver. Förändringar i bestämmelserna måste dock vara av sådan art att säkerheterna alltid bedöms vara betryggande.

3.10 Incitamentsriktig struktur

Styrsystemet ska ge de penningpolitiska motparterna incitament att hantera sin likviditet på ett sätt som främjar Riksbankens möjligheter att styra de korta penningmarknadsräntorna.

3.11 Likviditetshantering

Riksbanken ska ha instrument som gör det möjligt att på ett effektivt sätt påverka banksystemets likviditetsposition gentemot Riksbanken. Tillgången till sådana instrument gör det möjligt för Riksbanken att bidra till en stabil prisbildning på dagslånemarknaden.

3.12 Krav på Riksbankens motparter

Riksbanken ska ställa krav som syftar till att den som är motpart agerar på ett sätt som medverkar till att det penningpolitiska styrsystemet fungerar väl. Dessa krav kan till exempel handla om att motparterna ska medverka i Riksbankens informationsinsamling rörande marknadens funktionssätt, utveckling, etc. Denna informationsinhämtning syftar till att främja effektiviteten i genomförandet av penningpolitiken. Olika sorters risker – operationella, finansiella, etc. – ska i den utsträckning det är möjligt begränsas genom att Riksbanken ställer lämpliga krav på sina motparter.

4 Detaljerade regler för Riksbankens penningpolitiska styrsystem

Detaljerade regler som avser det penningpolitiska styrsystemet ska samlas i Villkoren för RIX och penningpolitiska instrument (Villkoren). AFM ansvarar för att upprätta Villkoren i de delar som rör genomförandet av penningpolitiken.

5 Efterlevnad

Chefen för AFM ansvarar för att:

- tillämpa denna policy,
- vid behov och i enlighet med Arbetsordningen besluta om ytterligare regler och/eller rutinbeskrivningar kopplade till denna policy,
- följa upp efterlevnaden av denna policy, och
- rapportera till direktionen om efterlevnaden av denna policy.

6 Ikraftträdande

Denna policy träder i kraft den 1 januari 2024 och ersätter tidigare version (dnr 2022-01406) som direktionen fattade beslut om den 19 december 2022.

REGEL FÖR RIKSBANKENS PENNINGPOLITISKA LIKVIDITETSHANTERING

BESLUTSDATUM:	2023-12-14
BESLUT AV:	Direktionen
BEFATTNING:	Direktionen
ANSVARIG AVDELNING:	Avdelning för marknader
FÖRVALTNINGSANSVARIG:	Chefen för enheten för marknadsstrategi
DIARIENUMMER:	2023-01368
HANTERINGSKLASS:	ÖPPEN

Regel för Riksbankens penningpolitiska likviditetshantering

Innehåll och syfte

Denna regel kompletterar Riksbankens policy för det penningpolitiska styrsystemet och Villkor för RIX och penningpolitiska instrument (Villkoren) och fastställer ramarna för samt anger inriktningen på den penningpolitiska likviditetshantering i svenska kronor inom Avdelningen för marknader (AFM).

Målgrupp

Regeln riktar sig till medarbetare på AFM som arbetar med beredning av direktionens beslut om utformningen av Riksbankens penningpolitiska styrsystem eller genomförande av direktionens penning- och valutapolitiska beslut.

Innehållsförteckning

Regel för Riksbankens penningpolitiska likviditetshantering	1
Regel för Riksbankens penningpolitiska likviditetshantering	1
Innehåll och syfte	1
Målgrupp	1
Innehållsförteckning	2
1 Inledning	3
1.1 Bakomliggande regelverk	3
1.2 Definitioner	3
2 Roller och ansvar	4
3 Den penningpolitiska likviditetshandlingen	4
4 Referenser	4
5 Efterlevnad	5
6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	5

1 Inledning

Denna regel anger hur Riksbankens dagliga penningpolitiska likviditetshantering i svenska kronor ska genomföras. Regeln anger närmare hur Policy för Riksbankens penningpolitiska styrsystem och Villkor för RIX och penningpolitiska instrument (Villkoren) ska tillämpas i verksamheten.

Regeln beskriver i vilka sammanhang stående faciliteter och marknadsoperationer ska användas och hur implementeringen ska ske. Regeln behandlar också emottagande av inlåning, lämnande av krediter, ingående av återköpsavtal samt utgivande av skuldebrev i svenska kronor, det vill säga emissioner av riksbankscertifikat.

1.1 Bakomliggande regelverk

Denna regel grundar sig på lagen (2022:1568) om Sveriges riksbank (RBL), Arbetsordningen för Sveriges Riksbank och Policy för Riksbankens penningpolitiska styrsystem. Enligt RBL får Riksbanken, i förhållande till finansiella företag, 1. ta emot inlåning, 2. lämna krediter i svenska kronor och utländsk valuta mot betryggande säkerhet, 3. ingå återköpsavtal, 4. ingå återköpsavtal i utländsk valuta mot svenska kronor i likviditetsstyrande syfte, och 5. köpa och sälja svenska statspapper (RBL 2 kap. 4 §). Riksbanken får ge ut och omsätta egna skuldebrev i svenska kronor (RBL 2 kap. 5 §).

1.2 Definitioner

Emission – Utgivning av Riksbankscertifikat

Emissionsvolym – Den totala volymen av utgivna Riksbankscertifikat vid varje emissionstillfälle

Likviditetsöverskottet i banksystemet – Banksystemets totala fordringar i svenska kronor på Riksbanken

Marknadsoperationer – De instrument som Riksbanken använder för att i penningpolitiskt syfte genomföra transaktioner på marknaden

Repor - Instrument som används i penningpolitiskt syfte - transaktioner avseende försäljning av värdepapper med samtidigt återköp

Stående Faciliteter - De utlånings- och inlåningsfaciliteter som Riksbanken tillhandahåller i penningpolitiskt syfte och som behöriga institut på eget initiativ får utnyttja enligt förutbestämda villkor

Stående Inlåningsfacilitet - En stående Facilitet för inlåning

2 Roller och ansvar

I enlighet med bestämmelserna i Arbetsordningen beslutar direktionen i ärenden av principiell karaktär eller större betydelse (principiella beslut), för penningpolitiken. AFM ansvarar enligt Arbetsordningen för beredning av direktionens beslut om utformningen av Riksbankens penningpolitiska styrsystem och genomförandet av direktionens penning- och valutapolitiska beslut.

3 Den penningpolitiska likviditetshanteringen

Riksbankens penningpolitiska likviditet hanteras genom marknadsoperationer och stående faciliteter i syfte att stabilisera dagslåneräntan på marknaden tillräckligt nära Riksbankens styrränta.

Givet att likviditetsöverskottet i banksystemet består ska Riksbanken dra in likviditet genom emission av riksbankscertifikat och mottagande av inlåning i den stående inlåningsfaciliteten.

Chefen för AFM eller den som hen sätter i sitt ställe ska besluta om de närmare villkoren för riksbankscertifikat. Dessa beslut ska fattas inom ramen för direktionens beslut den 10 oktober 2008 (dnr 2008-793-AFS), direktionens beslut den 8 november 2022 (dnr 2022-00139) och direktionens beslut den 8 februari 2023 (dnr 2023-00140). Enligt det sistnämnda direktionsbeslutet ska Riksbanken i veckovisa emissioner av riksbankscertifikat tillämpa principen att erbjuda en emissionsvolym av riksbankscertifikat som vid varje emissionstillfälle motsvarar banksystemets hela likviditetsöverskott gentemot Riksbanken. Det ankommer på chefen för AFM, med rätt att sätta annan i sitt ställe, att besluta om de närmare villkoren och den exakta emissionsvolymen av riksbankscertifikat, vilket sätter en övre gräns för hur stor del av likviditetsöverskottet i banksystemet som kan placeras i riksbankscertifikaten. Direktionen ska hållas informerad om beslutad emissionsvolym av riksbankscertifikat.

Riksbankscertifikat ska omfattas av en ensidig rätt för de penningpolitiska motparterna att sälja tillbaka certifikaten till Riksbanken innan förfallodagen. En sådan återförsäljning ska ske mot en avgift.

4 Referenser

I direktionens beslut den 10 oktober 2008 om utgivning av riksbankscertifikat (dnr 2008-793-AFS) ska samtliga referenser till Avdelningen för penningpolitik (APP) vara referenser till AFM och referenser till KAP inte längre vara gällande.

5 Efterlevnad

Chefen för AFM ansvarar för att:

- implementera denna regel i AFM:s verksamhet,
- vid behov, se över och uppdatera denna regel,
- vid behov, besluta om ytterligare regler eller rutinbeskrivningar kopplade till regeln,
- regelbundet följa upp efterlevnaden av denna regel, och
- vid behov, rapportera till direktionen om uppföljningen av efterlevnaden av regeln.

6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna regel träder i kraft den 1 januari 2024. Genom regeln upphävs den tidigare regel för Riksbankens penningpolitiska likviditetshantering som beslutades den 2022-12-19.